

Görsel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerin Performans Görevlerine Katkı Sağlıyor mu?*

Gülgün BANGİR ALPAN¹ Ebru EKİCİ²

Öz

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar eğitiminin performans görevlerine katkılarına ilişkin öğrenci görüşlerini betimlemektir. Araştırmanın katılımcıları; Ankara’da bulunan devlet (Samiye Naim Vakfı Ortaokulu) ve özel ortaokul (Bahçeşehir Koleji, Ferda Koleji) 6, 7, 8. sınıf öğrencileridir (111). Çalışmada araştırmacının geliştirdiği 5’li dereceleme ölçekli anket kullanılmıştır. Anketin cronbach alpha güvenirlik katsayısı .93’tür. Verilerin çözümlenmesinde de, % , f, t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Öğrenci görüşleri; sanatsal ifade, sanatsal bilgi, beceri ve görsel algı, görsel kültür olmak üzere üç boyutta incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğu, görsel sanatlar eğitiminde sanatsal ifade, sanatsal bilgi, beceri, görsel algı ve görsel kültür bakımından öğrendiklerini performans görevlerine yansıttıklarını düşünmektedirler. “Özgünlük ve estetik beğeni”yi yansıtma bakımından kız öğrenciler erkek öğrencileri geride bırakmıştır. Bahçeşehir Koleji, diğer okullara oranla üst düzey beceri gerektiren çalışmalarda daha başarılıdır. Bunlar; soyut ve somut ifade, kil, hamur vb. üç boyutlu çalışma, ışık-gölge ve açık-koyu kullanarak üç boyut oluşturma becerileridir. Araştırma bulgularında yola çıkılarak performans görevlerinin etkinliğini arttıracak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Performans görevleri, görsel sanatlar eğitimi, ortaokul öğrencileri

Abstract

The objective of this study is to describe the opinions of students’ in the contribution of visual arts education to performance tasks. The participants of the study are 6th, 7th and 8th graders from a state school (Samiye Naim Foundation Secondary School) and private school (Bahçeşehir and Ferda Secondary School), based in Ankara (111 in total). A 5-point Likert scale has been used developed by the researcher. The Cronbach’s Alpha reliability coefficient is .93. In data analysis, percentage, frequency, t test and one way variance analyses have been employed. The opinions of students have been examined under three dimensions; artistic expression, artistic knowledge, skill and visual perception, visual culture. The results of the study suggest that the majority of the students are of the opinion that they reflect what they learn in terms of artistic expression, artistic knowledge, skill and visual perception, visual culture on their performance tasks. Considering “originality and aesthetic appreciation”, female students are ahead of male students. Bahçeşehir Private School is more successful compared to other schools in topics requiring high-level skills, which are concrete and abstract expression, 3D works with clay, dough, light-shade performances in 3 dimension creation skills. Based on the study findings, suggestions have been put forward to increase the effectiveness of performance tasks.

Keywords: Performance tasks, visual arts education, secondary school students

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, bangir@gazi.edu.tr.

² Görsel Sanatlar Öğretmeni, Eryaman TAC (Turkish American Council) Koleji, ebruekici85@hotmail.com.

Giriş

İlköğretimde 2005–2006 öğretim yılında öğretmen merkezli geleneksel öğrenme - öğretme süreçlerinden, öğrenci merkezli, öğrenci katılımı ve isteğini öne çıkaran yapılandırmacı öğrenme öğretme süreçlerine geçiş yapılmıştır. Bu geçişte yapılandırmacı anlayışa uygunluğu bakımından performans dayalı ölçme ve değerlendirme yöntemleri (projeler, performans görevleri, ürün dosyaları, akran değerlendirme vb.) ve ders etkinlikleri (MEB, 2014) geleneksel yöntemlerin yanında yerini almıştır. Bu çalışmaya konu olan performans görevleri şöyle açıklanabilir: Performans görevleri; öğrencilerin eleştirel, yaratıcı düşünme, problem çözme, araştırma, işbirliği yapma, iletişim gibi bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini kullanmasını, geliştirmesini gerektiren ve sonuçta bir ürün ortaya koyabilecekleri çalışmalardır. Burada önemli olan, öğrencilerin elde ettikleri bilgiyi özgün bir biçimde yeniden yorumlayabilmeleri ve becerilerini bireysel özelliklerine uygun bir biçimde gösterebilmeleridir (MEB, 2009).

Performans görevleri; dersteki öğretim etkinlikleri sonucunda öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeyini gözlemlenebilir kılarak, çoğunlukla ürün ve süreci ölçen dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilen, ölçütlerin öğrencilerle paylaşıldığı çalışmalardır. MEB'e (2009) göre bu çalışmalar, tartışma, deney düzeneği kurma veya uygulama, günlük hayattaki problem durumunu matematiksel olarak çözme, drama yapma, grafik çizme, broşür hazırlama, makale yazma, maket hazırlama, gezi planı yapma, okuduğu yazı hakkında eleştiri yapma, bunu sunma, iki olayın analizini yapma, bilimsel gözlemlerini tablo oluşturarak gösterme, bilimsel bir olayı sözel ve görsel olarak betimleme vb, öğrenci ve öğretmeni zorlamayan, bir ders sürecince uygulanabilecek basit ve ekonomik çalışmalar şeklinde olmalıdır. Bu çalışmalar sözlü anlatım,

resim yapma, şarkı söyleme, model oluşturma, fotoğraf çekme gibi farklı işlevlere sahip becerileri de içerebilir (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008).

Öğrencilerin performans görevlerindeki başarısı çevre, ortam, öğretmen- veli rehberliği, araç gereç ve bireysel yaşantı zenginliği gibi birçok değişkene bağlıdır. Bu değişkenlerden biri de sanat, tasarım ve estetik temelli öğrenme yaşantılarıdır. İlk ve ortaöğretimde verilen görsel sanatlar eğitimi dersi sanat, tasarım ve estetik temelli öğrenme yaşantısını desteklemektedir. Öğrenciler, grafik çizme, broşür hazırlama, maket hazırlama, bilimsel gözlemlerini tablo oluşturarak gösterme, bilimsel bir olayı sözel ve görsel olarak betimleme, fotoğraf çekme gibi performans görevlerini yerine getirirken, görsel sanatlar eğitimindeki kazanımlarından ne kadar yararlanmaktadır?

Görsel sanatlar eğitim programı üç temel öğrenme alanı üzerine odaklanmıştır: Bunlar; görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanat kültürü ve müze bilincidir. Görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanatlar dersinin uygulama boyutu ile ilgilidir. Görsel sanat öğeleri ve ilkeleri amaç değil, araç olarak görülmektedir. Öğrenciler böylece araç ve gereci beceri ile kullanmayı öğrenerek yaratıcı ve estetik ürünler ortaya koyabileceklerdir (MEB, 2006). Görsel sanat kültürü öğrenme alanı, öğrencilere estetik bilinci ve beğeniyi geliştirme, sanat tarihi konusunda bilgilendirme ve sanat eleştirisi yapabilme becerilerini kazandırmayı hedeflemiştir. Bu öğrenme alanı, öğrencilerin düşünsel, algısal ve duygusal yönden gelişimlerine destek olmayı amaçlamıştır. Müze bilinci öğrenme alanında ise öğrencilerin müzeler, ören yerleri, anıtlar, tarihi yapılar, sanat galerileri vb. aracılığı ile kültür varlıklarını tanımalarına, toplumsal bir birey olduklarını hissetmelerine, kişiliklerinin ve özgüven duygularının gelişmesine ve sanata bakış açılarının

farklılaşmasına yardımcı olmak hedeflenmiştir (MEB, 2006).

Kısaca özetlenen görsel sanatlar eğitimi kazanımları ile öğrenciden beklenen performans görevlerinin niteliği karşılaştırıldığında eleştirel, yaratıcı düşünme, özgünlük, problem çözme gibi birçok yeterliğin her ikisinde de yer alması rastlantı değildir. Bu bağlamda performans görevlerinde gözlenen ürün ve süreçlerde görsel sanatlar eğitimi kazanımlarının etkili olması kaçınılmaz görülmektedir.

Performans görevlerine ilişkin araştırmalara bakıldığında; öğrenciler ve öğretmenlerin performans görevlerinin öğrencinin gelişimine katkısına ve uygulamada yaşanan sorunlara değindikleri görülmektedir (Bayrakçı, 2007; Bal 2009; Çetin, 2009; Çetin ve Çakan 2010; Yılmaz ve Benli, 2011; Gürel, 2012; Akay ve Küçükkaragöz, 2014; Coşkun, Gelen ve Kan, 2014).

Görsel sanatlar dersine ilişkin araştırmalar ise çoğunlukla derste kullanılan veya kullanılması önerilen yöntemler ve uygulamalar çevresinde toplanmaktadır (Aykut, 2006; Yılmaz, 2007; Gürdal, 2007; Kahraman, 2007; Metan, 2007; Dorukan, 2009; Arı, 2010; Türkcan ve Yaşar, 2011; Yükselgün ve Türkcan, 2012).

Alanyazında görsel sanatlar eğitiminin performans görevlerine katkısını konu edinen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmaya gereksinim duyulmuştur.

Yöntem

Bu çalışmada görsel sanatlar eğitiminin performans görevlerine katkılarına ilişkin öğrenci görüşleri betimlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ortaokul öğrencilerinden elde edilen nicel veriler üzerinden yürütülmüştür.

Katılımcılar

Bu araştırmanın çalışma grubunu Ankara'daki devlet ve özel ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, kapsamlı verinin elde edilebileceği düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasını olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s.96). Bu çalışmada “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” yoluyla araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın Etimesgut ilçesinde bulunan Ferda Koleji (38 öğrenci), Naime Saim Ortaokulu (34 öğrenci) ve Gölbaşı ilçesinde bulunan Bahçeşehir Koleji (39 öğrenci) 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri (toplam 111) oluşturmaktadır. Öğrencilerin 60'ı kız, 51'i erkek öğrencidir. Öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin en son karne notu ortalamaları 4,99'dur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama bölümünde kullanılan anket formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. MEB görsel sanatlar dersi öğretim programı (MEB, 2006) ve değişiklik kararları (MEB, 2007) taranmış ve program kazanımları ışığında, uzmanların ve resim öğretmenlerinin görüş ve önerileri ile görsel sanatlar dersinin performans görevlerine getirebileceği katkıları ölçebilecek ifadeler çoğaltılmıştır. Anketin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .93 bulunmuştur. Anket formunda elde edilen bilgiler üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölüm “sanatsal ifade”, ikinci bölüm “sanatsal bilgi ve beceri”, üçüncü bölüm ise “görsel algı ve görsel kültür birikimleri” ile ilgili görüşlerden oluşmaktadır. 5'li likert ölçeği kullanılan anket formunda; hiç katılmıyorum (1), katılıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve tamamen katılıyorum (5) gibi dereceler ve sayılar kullanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesi

Araştırma verilerinin istatistiksel analizi için yüzde ve frekans değerleri yeğlenmiştir. 5'li dereceleme ölçekli veriler tabloya dönüştürülürken kolay okunabilir olması için 1, 2 ve 4, 5 birleştirilmiştir. Öğrenci görüşlerinin, cinsiyet değişkeni ile karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için t testi; öğrencilerin okul türleri ile görüşlerinin karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi ve Tukey testi uygulanmıştır.

Araştırmanın bulguları, görsel sanatlar eğitiminin performans görevlerine katkılarına ilişkin öğrenci görüşlerinin “sanatsal ifade”, “sanatsal bilgi ve beceri” ve “görsel algı ve görsel kültür birikimleri” biçiminde gruplandırmayı ve bazı değişkenler açısından karşılaştırmaları içermektedir. Tablo 1’de öğrencilerin sanatsal ifadeyi performans görevlerine yansıtma durumlarını içeren görüşlere yer verilmiştir.

Bulgular

Tablo 1. Öğrencilerin Sanatsal İfadeyi Performans Görevlerine Yansıtma Durumları (n=111)

Görüşler (1-5)	<i>Katılıyorum</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Katılmıyorum</i>	
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1.Özgünlük	101	91,53	8	7,21	2	1,8
2. Nesnelere biçim verme	104	93,7	6	5,41	1	0,90
3. Yaratıcılık	102	91,89	7	6,31	2	1,8
4. Estetik beğeni	95	85,59	12	10,81	4	3,6
5. Soyut ve somut ifade	92	82,88	12	10,81	7	6,1

Tablo 1’e bakıldığında, öğrenciler görsel sanatlar dersinde öğrendikleri sanatsal ifadeyi performans görevlerine yansıtılabildiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin azınlıkta da olsa bir kısmı soyut ve somut ifade biçimlerini ve estetik beğenilerini performans görevlerine

yansıtamadıklarını, bir kısmı da bu konuda kararsız olduklarını düşünmektedirler.

Tablo 2’de öğrencilerin sanatsal bilgi ve becerileri performans görevlerine yansıtma durumlarını gösteren bulgular görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sanatsal Bilgi ve Becerileri Performans Görevlerine Yansıtma Durumları (n=111)

Görüşler (1-5)	Katlıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%
6. El-zihin koordinasyonu	95	85,58	11	9,91	5	4,5
7. Araç-gereç kullanımı	99	89,19	7	6,31	5	4,5
8. Resim teknikleri	95	85,58	8	7,21	8	7,21
9. Kağıt kesme, katlama	96	86,48	8	7,21	7	6,1
10. Kil, hamur vb. çalışma	87	78,33	14	12,61	10	9,01
11. Sergi hazırlama ve sunu	98	88,29	9	8,11	4	3,6
12. Işık-gölge, açık-koyu	83	74,78	15	13,51	13	11,72
13. Renk bilgisi	92	82,88	11	9,91	8	7,2
14. Tasarım ilkeleri	90	81,08	18	16,22	3	2,7

Tablo 2’de öğrenciler genel olarak bakıldığında sanatsal bilgi ve becerilerini performans görevlerine yansıtılabildiklerini düşünmektedirler. Ancak öğrencilerin azınlıkta olan bir kısmı; 10. maddedeki kil, hamur vb. çalışma ve 12. maddedeki ışık-gölge, açık-koyu konusundaki bilgi ve becerilerini performans görevlerine yansıtma da diğer sanatsal bilgi ve becerilere oranla

daha az başarılı olduklarını ve bir kısmı da bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Tablonun tümüne bakıldığında bu iki madde dikkat çekmektedir.

Tablo 3’te öğrencilerin görsel algı ve görsel kültür birikimlerini performans görevlerine yansıtma durumları verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Görsel Algı ve Görsel Kültür Birikimlerini Performans Görevlerine Yansıtma Durumları (n=111)

Görüşler (1-5)	Katlıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%
15. Dikkat çekici tasarım	101	91,53	8	7,21	2	1,80
16. Görsel çevreyi sorgulama	95	85,58	12	10,81	4	3,6
17. Görsel dili kullanma	95	85,58	13	11,71	3	2,7
18. Görsel okuma ve yazma	92	82,88	9	8,11	10	9,01
19. Nesnelere geometrik algıla	93	83,79	13	11,71	5	4,5
20. Sembol, işaret vb işlevleri	96	86,48	11	9,91	4	3,6
21. Yöresel özellikten esinlenme	86	77,47	19	17,12	6	5,4
22. Müze, ören yeri vb keşfetme	89	80,18	12	10,81	10	9,01

Diğer iki tabloda olduğu gibi Tablo 3'te de öğrencilerin görsel algı ve görsel kültür birikimlerini performans görevlerine yansıtma durumları genel olarak başarılı görünmektedir. Dikkati çeken 21, 22 ve 18. maddelerdir. Öğrencilerin azınlıkta kalan bir kısmı bulunduğu yörenin özelliklerinden esinlenerek bir çalışma yapma başarısı yönünde kararsız kaldıklarını, bir kısmı da bu konuda başarısız olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bir kısmı çevrelerinde bulunan müze, ören yeri keşfetme konusunda ve genel olarak görsel okuma yazma konusunda da aynı yönde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde öğrendikleri sanatsal ifade, bilgi, beceri, görsel algı ve kültür yönündeki kazanımlarını performans görevlerine yansıtma durumları cinsiyet açısından bakıldığında görüşler genel olarak büyük değişiklik göstermemektedir. 22 madde içinden anlamlı

değişiklik gösteren iki madde vardır. Makalede yer kaplamaması için ilgili tablo verilmemiştir. Söz konusu iki madde şöyledir: Kız öğrenciler (60) erkek (51) öğrencilere oranla sanatsal ifade kısmında yer alan performans görevlerindeki çalışmalarına özgünlük katma konusunda daha başarılıdır (p < .05). Aynı şekilde yine kız öğrenciler görsel sanatlar dersinde kazandıkları estetik beğeniye performans görevlerine de yansıtma konusunda erkek öğrencilerden daha iyi durumdadırlar (p < .05).

Araştırmada bir diğer değişken olarak öğrencilerin bulunduğu okullara göre 22 maddelik görüşlerin karşılaştırılması ele alınmıştır. Bu yöndeki bulgulara göre öğrenciler üç maddede (5,10 ve 12.) okullar bazında ayrı görüş bildirmişlerdir.

Her biri için ayrı tablo verilmiştir. Tablo 4 görüşlerin sınıflandırılmasındaki sanatsal ifade kısmındaki beşinci maddeye ilişkindir.

Tablo 4. Öğrencilerin sanat eserlerindeki soyut ve somut ifade biçimlerini performans görevlerine yansıtma durumlarının okullar bazında karşılaştırılması

Okullar	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Farkın kaynağı
Bahçeşehir Koleji	39	4,67	0,662	3,220	0,044	1-2
Ferda Koleji	38	4,29	1,037			1-3
Samiye Naim Vakfi Ortaokulu	34	4,12	1,122			

Tablo 4'e bakıldığında özel bir okul olan Bahçeşehir Kolejinin diğer bir özel okul olan Ferda Kolejinden ve devlet okulu olan Samiye Naim Vakfi Ortaokulundan sanat eserlerindeki soyut ve somut ifade biçimlerini performans görevlerine yansıtma açısından daha başarılı olduğu görülmektedir.

$F(3,220) = 0.04, p < .05.$

Tablo 5 görüşlerin sınıflandırılmasındaki sanatsal bilgi ve beceri kısmındaki onuncu maddeye ilişkindir.

Tablo 5. Öğrencilerin (kil, hamur vb) üç boyutlu çalışmaları performans görevlerine yansıtma durumlarının okullar bazında karşılaştırılması

Okullar	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Farkın kaynağı
Bahçeşehir Koleji	39	4,69	0,694	5,358	0,006	1-2
Ferda Koleji	38	3,95	1,355			1-3
Samiye Naim Vakfı Ortaokulu	34	4,09	1,026			

Tablo 5'te yine Bahçeşehir Koleji öğrencilerinin diğer iki okul öğrencileri ile karşılaştırıldığında görsel sanatlar eğitiminde öğrendikleri kil, hamur vb. üç boyutlu çalışmaları performans görevlerine yansıtma durumlarının daha başarılı olduğu görülmektedir. $F(5,358) = 0.01, p < .05$.

Tablo 6 görüşlerin sınıflandırılmasındaki sanatsal bilgi ve beceri kısmındaki on ikinci maddeye ilişkindir.

Tablo 6. Öğrencilerin ışık-gölge ve açık-koyu kullanarak yüzeyde üç boyut etkisi oluşturma becerilerini performans görevlerine yansıtma durumlarının okullar bazında karşılaştırılması

Okullar	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Farkın kaynağı
Bahçeşehir Koleji	39	4,44	0,940	4,543	0,013	1-2
Ferda Koleji	38	3,66	1,400			1-3
Samiye Naim Vakfı Ortaokulu	34	4,12	1,008			

Tablo 6'da da aynı şekilde Bahçeşehir Koleji öğrencileri, diğer iki okul öğrencileri ile karşılaştırıldığında görsel sanatlar eğitiminde öğrendikleri ışık-gölge ve açık-koyu kullanarak yüzeyde üç boyut etkisi oluşturma becerilerini performans görevlerine yansıtma daha başarılı olduklarını düşünmektedirler. $F(4,543) = 0.01, p < .05$.

Tartışma ve Sonuç

Duncum'un (2005) görsel kültür konusundaki metaforu ilgi çekicidir. Söylem şöyledir: "Görsel imge cini uzun süre önce sanat dünyasındaki şişesinden kaçmış, tüm gezegene her yere yayılmış durumdadır." Duncum'a (2005) göre

bir zamanlarki "çağdaş kültürü" acilen "görsel kültür" biçimine dönüştürmemiz gerekir. Bunun da yolu sadece kitap okumak veya okutmak değil, sınıfta uygulamalar, egzersizler yapmaktan geçer. Bu çalışmada da anılan uygulamalar yer almaktadır.

Görsel sanatlar eğitiminin performans görevlerine katkılarına ilişkin öğrenci görüşlerinin elde edildiği çalışmada; öğrenciler çoğunluk olarak görsel sanatlarda edindikleri "sanatsal ifade", "sanatsal bilgi ve beceri" ve "görsel algı ve görsel kültür birikimleri"ni performans görevlerine yansıtıklarını düşünmektedirler. Yılmaz ve Benli (2011) çalışmalarında öğretmenlerin performans görevlerini değerlendirirken önemli ölçüde görevin içeriği dışındaki (görsellik, görünüme önem verme)

faktörleri de dikkate aldıklarını belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin öğrencilerden görsel sanatlar eğitiminde edindikleri kazanımları performans görevlerine yansıtılmalarını bekledikleri düşünülebilir. Görsel sanatlar eğitiminin amacı, bireylerin güzel resim yapması ve ileride ressam olmalarını sağlamak değildir. Öğrencilerin yaratıcılık gücünü geliştirmeyi, karşılaştıkları sorunları yepyeni bir biçimde çözümlenmeyi öğrenmelerini amaçlar. Sanat eğitiminin amacı bireylerin tasarım yeteneklerinin geliştirilmesi, yaratıcı, özgüveni olan, sanatsal okuryazarlığa sahip, estetik beğeni düzeyi yüksek bireyler yetiştirmektir (Dikici, 2006).

Azınlıkta da olsa öğrencilerin bir kısmı görsel sanatlar dersinde edindikleri kazanımları performans görevlerine yansıtamadıklarını, bir kısmı da bu konuda kararsız kaldıklarını söylemişlerdir. Bu kazanım maddeleri şöyledir: Soyut ve somut ifade biçimleri, estetik beğenileri, kil, hamur vb. çalışma becerileri, ışık-gölge, açık-koyu konusundaki bilgi ve becerileri, bulunduğu yörenin özelliklerinden esinlenerek bir çalışma yapma becerisi, çevrelerinde bulunan müze, öğren yeri keşfetme ve görsel okuma yazmadır. Öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin en son karne notu ortalamalarının 4,99 olduğu dikkate alındığında görsel sanatlar eğitimi kazanımlarını performans görevlerine yansıtma konusundaki azınlıkta kalan başarısızlık ve kararsızlık içeren görüşler düşündürücüdür. Diğer bir açıdan bakıldığında bu sonuç, bu öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi dersinden ve performans görevlerinden hoşlanmadıklarını da düşündürülebilir.

Öğrencilerin görsel sanatlar eğitiminde öğrendikleri sanatsal ifade, bilgi, beceri, görsel ve kültür yönündeki kazanımlarını performans görevlerine yansıtma durumları cinsiyet açısından bakıldığında 22 madde içinden anlamlı değişiklik

gösteren iki madde vardır. Kız öğrenciler (60) erkek (51) öğrencilere oranla performans görevlerine özgünlük katma ve estetik beğeniyi performans görevlerine yansıtma konusunda erkek öğrencilerden daha başarılıdır. Özkal ve Çetingöz'ün (2006) araştırmalarında da kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha fazla öğrenme stratejisi kullanmaktadırlar. Bu sonuç, araştırma ile doğrudan ilişkili olmasa da özgünlük ve estetik beğeni kavramları ile öğrenme stratejisi kavramı birbirlerinden uzak kavramlar olarak görülmemelidir. Her üç kavram da akademik başarı ve çalışma azmi ile ilişkilidir.

Öğrencilerin bulunduğu okullara göre yapılan karşılaştırmada ise özel bir okul olan Bahçeşehir Koleji, diğer bir özel okul olan Ferda Kolejinden ve devlet okulu olan Samiye Naim Vakfı Ortaokulundan görsel sanatlar eğitimi kazanımlarını performans görevlerine yansıtma şu bilgi ve becerilerde daha yetkindir: “Sanat eserlerindeki soyut ve somut ifade biçimlerini performans görevlerine yansıtma”, “kil, hamur vb. üç boyutlu çalışmaları performans görevlerine yansıtma”, “ışık-gölge ve açık-koyu kullanarak yüzeyde üç boyut etkisi oluşturma becerilerini performans görevlerine yansıtma”. Bu üç kazanımın üst düzey bilgi ve beceriler olduğu söylenebilir. Dolayısıyla özel donanım ve araç gereç ortamı gerektiren kazanımlardır. Okullardaki atölye, araç gereç ortamı, gibi fiziksel koşullar düşünüldüğünde görsel sanatlar dersinde öğrencilerin bu kazanımlara ulaşması güç görünmektedir. Yılmaz ve Benli'nin (2011) çalışmalarında öğretmenler, performans görevi için gerekli malzeme ve imkâna sahip olmayan öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilendiklerinden söz etmişlerdir.

Bahçeşehir Koleji, üst sosyo-ekonomik koşullardaki ailelerin yaşadığı bir çevredir. Ayrıca bu farklılığın okulun örtük programının

zenginliğinden ya da farklılığından kaynaklandığı da düşünülebilir. Anyon'un (1980. Akt. Yüksel 2002) araştırması bu düşünceye örnek oluşturabilir. Anyon (1980) farklı sosyal sınıftan gelen öğrencilerin bulunduğu okullardaki öğretmenlerin sınıf içerisindeki etkinlik ve davranışlarını incelemiştir. Buna göre yüksek statüden gelen öğrencilerin yer aldığı sınıflarda öğretmen öğrencilerin yaratıcılığını geliştirici etkinlikler düzenlemektedir.

Bu araştırma bulgularından yola çıkılarak şu öneriler getirilebilir: Artık çağımızda disiplinlerarası bir konu olan görsel kültür ve estetik konusu ile sadece resim ya da görsel sanatlar öğretmenleri değil, tüm diğer branş öğretmenleri de ilgilenmelidir. Öğrencilerden istedikleri performans veya proje görevlerinde görsel kültür, tasarım ve estetik amaçlı beklentileri olduğunu, ölçütlerinde belirtmeli ve resim öğretmenlerinden de yardım alarak öğrencilere bu yönde rehberlik yapmalıdırlar. Görsel sanatlar dersinin süresi arttırılarak, eğitim programında ve uygulamalarda diğer derslerle birlikte çok disiplinli deneysel performans çalışmalarına yer verilmelidir.

Kaynaklar

- Akay, Y., ve Küçükkaragöz, H. (2014). Aile katılımlı performans görevlerinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersi erişimi ve tutumlarına etkisi. *Turkish Studies*, 9(5), 47-66.
- Arı, Ç. (2010). Müze bilinci öğrenme alanı etkinliklerinin gerçekleştirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler. *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 33-42.
- Bal, A. P. (2009). İlköğretim beşinci sınıf matematik öğretiminde uygulanan ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- Bayrakçı, Ö. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersindeki araştırma ödevlerinin (etkinlik, performans ve proje) öğrencilerin sosyalleşmesine katkısı. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Coşkun, E., Gelen, İ., Kan, M. (2014). Türkçe Derslerindeki Performans Ödevleri Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/mkusbed/issue/19558/208468>
- Çetin, M. O. (2009). Öğrencilerin çoktan seçmeli, yazılı yoklama ve performans görevleri ile ölçülen fen ve teknoloji dersi başarıları ve öğrencilerin performans görevlerine ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Çetin, M. O., ve Çakan, M. (2010). Fen ve teknoloji dersi başarılarının farklı yaklaşımlarla ölçülmesi ve bu yaklaşımlara ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1 (2), 93-99.
- Dikici, A. (2006). Sanat eğitimi ve öğrencilerin yaratıcılık düzeyleri. *Eğitim ve Bilim*, 31(139), 3-9
- Dorukan, N. (2009). İlköğretim kurumlarındaki görsel sanatlar dersinin uygulamaları ve sonuçları. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duncum, P. (2005). *Visual Culture Art Education: Why, What and Who*. Critical Studies in Art and Design Education (Ed. R. Hickman), Intellect, Bristok,UK, Portland, OR, USA. 151-162
- Gürdal, A. (2007). Görsel sanatlar dersinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürel, N. (2012). Performans Görevlerinin Öğrencilerin Matematik Başarısına ve Tutumuna Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Kahraman D. (2007). Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri ve

- çözüm önerileri. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kutlu, Ö., Doğan, Ç. D., Karakaya, İ. (2008). *Öğrenci başarısının belirlenmesi, performans ve portfolyoya dayalı durum belirleme*. Ankara: Pegem Akademi
- MEB., (2014). Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. <http://tegm.meb.gov.tr/www/milli-egitim-bakanligi-okul-oncesi-egitim-ve-ilkogretim-kurumlari-yonetmeliği/icerik/207> adresinden erişilmiştir.
- MEB.,(2009). Proje ve Performans Görevleri Genelgesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/7273_37. html adresinden erişilmiştir.
- MEB (2007). İlköğretim görsel sanatlar dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programında değişiklik yapılması kararı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=26> adresinden erişilmiştir.
- MEB (2006). Görsel sanatlar dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Metan, A. E. (2007). İlköğretim okullarının birinci kademesinde görevli sınıf öğretmenlerinin müzeleri görsel sanatlar eğitimi dersinde kullanmalarına yönelik görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkal, N., ve Çetingöz, D. (2006). Akademik başarı, cinsiyet, tutum ve öğrenme stratejilerinin kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 12(2), 259-275.
- Türkcan, B., ve Yaşar, Ş. (2011). İlköğretim öğrencilerinin görsel dünyayı anlamlandırmasında görsel kültür çalışmalarının rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1549-1570.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. ve Benli, N. (2011). İlköğretim 1. kademe verilen performans görevlerinin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 250-267
- Yılmaz, M. (2007). Görsel sanatlar eğitiminde işbirlikli öğrenme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 757-756.
- Yüksel, S. (2002). Örtük program. *Eğitim ve Bilim*, 27 (126), 31-37.
- Yükselgün, Ö., ve Türkcan, B. (2012). İlköğretim görsel sanatlar dersi öğretim programındaki “görsel sanat kültürü” öğrenme alanının uygulanması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (12), 337-366.

Extended Summary

Does Visual Arts Education Contribute to the Performance Tasks of Students?

Performance tasks are the works which requires students to use and develop affective and psychomotor skills such as critical, creative thinking, problem solving, research, cooperation communication and create a product. Performance tasks makes the level of reaching the objectives as a result of instructional activities observable and are the works which measures the product and the process and evaluates through a scale grading key and shares the criteria with students. These works should be in such modes as discussions, setting and implementing experiments, mathematical solutions to daily problems, drama, graphics drawing, brochure preparation, article writing, travel plan arrangement, model making, critical evaluation of readings, presentations of the critics, analysing two events, putting scientific observation in tables, describing a scientific event visually or orally in a manner that will not push students and teachers alike and applicable during the lesson in a simple and economic ways. These works might include such skills with different functions as oral narration, singing, model making, and taking pictures.

The success of students in performance tasks is dependent upon a variety of variables such as environment, setting, teacher-parent guidance, materials and individual life richness. One of the variables is arts, design and learning experience based on aesthetics. Visual arts education offered at primary and secondary school level support the learning experience based on design and aesthetics. To what extent do the students make use of the objectives in visual arts while they perform drawing, brochure preparation, model making, depicting scientific findings in tables, describing a scientific events orally and visually, taking pictures.

The curriculum of visual arts education focuses on three main learning domains; shaping in visual arts, visual arts culture and museums. Through these learning domains it has been aimed for students to use materials with skills, create aesthetic products and support students in terms of cognitive, perception and emotional aspects. When the quality of performance tasks expected from students and the objectives of visual arts education, it is not coincidence that a number of competencies such as critical and creative thinking originality and problem solving are available in both domains. In this context, it is inevitable that the objectives of visual arts education observed in products and processes are effective. In the related literature, there has been no study on the contribution of visual arts education to performance tasks. Hence, this study has been initiated.

This paper aims to describe the opinions of students on the contribution of visual arts education to performance tasks. This study was implemented through the quantitative data obtained from students.

The study group of this paper is composed of the students at state and private secondary schools in Ankara. In the study, convenient sampling has been used among the purposive sampling. The population of the study is comprised of the students at Ferda Private secondary school (38 students) in Etimesgut, Naime Saim Secondary school (34 students) and Bahçeşehir private secondary school (39 students) in Gölbaşı, all of whom are 6th, 7th and 8th graders (111 students in total). There are 60 female and 51 male students in the study. The final school report averages of the students in the course of visual arts is 4.99.

The questionnaire from used in the data collection was developed by the researcher. The curriculum of the Ministry of National Education (MEB, 2006) and amendments (MEB, 2007) have

been surveyed and in the lights of the objectives of the program together with the specialists' and art teachers' opinions and suggestions statements that could measure the probable contributions of visual arts lesson to performance tasks have been produced. The Cronbach's Alpha coefficient reliability coefficient of the study is .93. The questionnaire is made up of three parts. In the first part there is "artistic expression", second part "artistic knowledge and skill" and in the third part "visual perception and visual culture" dimensions. The statements are measured through (1) totally disagree to (5) totally agree in the 5-point Likert questionnaire form.

In order to perform statistical analysis, percentage and frequency values are preferred. In transforming the 5-point scaled data into tables, so as to ease readability 1,2 and 4,5 have been merged. In comparing the opinions by gender, t test have been implemented for independent groups and for school types one way variance analysis and Tukey test have been applied.

Students state that they are able to reflect artistic expression artistic knowledge and skill, visual perception and visual culture they learn in visual arts lessons on performance tasks. Though in minority,

Some of the students state that they are undecided whether to reflect the work topics on performance tasks such as abstract and concrete expression types, aesthetic appreciation, clay, dough, light-shade, dark-light, inspired by the features of the regions they live in and some state that they are not successful in this issue. On the other hand, in a similar manner, some of the students revealed similar opinions in the issues of discovering museums and ancient sites and visual literacy in general.

By gender, female students are more successful than male students in enhancing the originality in performance tasks and aesthetics appreciation. In terms of school-base comparison, Bahçeşehir Private School is more successful than Ferda Private School and Samiye Naim Foundation School in terms of reflecting the skills on their performance tasks such as abstract and concrete expression types, 3D works with clay and dough, 3D effect creation on surface using light and shade.

In this study, students in majority are of the opinion that they are able to reflect "artistic expression", "artistic knowledge and skill" and "visual perception and visual culture" they received in visual arts lesson on their performance tasks. The objective of visual arts education is not solely pave the way for students to draw a Picture and be a painter in the future, it also aims to develop the power of creativity, and solution to the problems in novel modes. The objective of arts education is to develop the design ability and to train individual with high level of creativity, self-esteem, artistic literacy, aesthetic appreciation.

Considering the physical conditions such as ateliers, materials, it is regarded difficult for students to reach the objectives in visual arts lessons. Bahçeşehir Private Secondary School is a school where students from families with high social and economic means. Besides, this difference can be thought to stem from the richness or difference of the curriculum.

The subject of visual culture and aesthetics, interdisciplinary subjects, should be concerned by not only arts and visual arts teachers but also other teachers from different branches. The duration of visual arts lesson should be increased and multi-disciplinary experimental performance works should be incorporated in the curriculum and implementations.